

STOPANJICE 16

KAZALO

Stopinja čez prag - v znano neznano	3
Malo drugačen dan	4
Na mariborskem pohorju	5
Pogovorna skupina	5
Tekmovanje v Črni	5
Zimski športi	5
Velenjski taborniki	6, 7
Iz vsakdana	7
14. republiška revija	8, 9
Prostor pod soncem med ljudmi	10
Prilagojene športne aktivnosti - MATP	11, 12
Ko zadiši po čaju	12
Načrtovanje programa dela	13
Naša stanovanjska enota	14
Uganke	15
Vita je praznovala	15
Mednarodni dnevi glasbe in plesa	16
Kaj menijo, kaj želijo...	17
Utrinki	18, 19
Kdo smo mi	19
Kje so fantje res dobri	20

STOPINJA ČEZ PRAG - V ZNANO NEZNANO

Na dan pred državnim praznikom Dnevom upora se je zaupno in svečano obrnil name mladi varovanec z vprašanjem: "Zdaj torej gremo v Evropo? Povej mi, kaj se bo s tem zame spremenilo?" V zadrego me je spravil in mi hkrati polepšal dan s svojim neposrednim zanimanjem za svoje nadaljnje življenje.

Iskren in pomirjujoč odgovor je bil zanj sprejemljiv. Sama pa sem naslednje dni zaradi te naravne zaskrbljenosti mladega človeka - usmerjene v svojo nadaljnjo usodo, tudi začela razmišljati nekoliko drugače.

Pri izvajanju dejavnosti smo se v zadnjih dvajsetih letih kar se da pogosto ozirali v okolja, ki so skrb za osebe s posebnimi potrebami razvijali že lep čas pred nami. Učili smo se od njih in presajali njihove izkušnje v naš vsakdanjik. Pogosto smo dobili spodbudo za sodobnejši pristop k organiziranju dela. Ob razkošnih pogojih sorodne dejavnosti v kateri od držav EU je bila naša strokovna samozavest na veliki preizkušnji.

Kot balzam so v takih trenutkih delovala naša spoznanja, da smo tudi sami razvili izvirne, humane in sodobne oblike pomoči. Omajano zaupanje v pravilno izbrano smer - se je velikokrat povrnilo tudi ob spoznanju, da so določene posodobitve povsem primerljive s tistimi v tako povzdignjeni tujini.

Odslej bomo v osnovi predvsem deklarativno skupaj načrtovali politiko razvoja in enake skrbi za vse državljane Evrope, posebej za tiste najbolj ranljive in ogrožene. Lepo in prav! Vendar se postavlja vprašanje: Ali lahko katera država ponudi preizkušen, najboljši in najbolj pravičen model celovite pomoči?

V letih pred vstopom so se v usklajevanju slovenske zakonodaje z zakoni EU zelo pogosto zapisovale vizionarske, zavezujoče in visokodoneče besede, kot denimo deinstitutionalizacija

normalizacija, integracija... Te tujezveneče besede smo poskušali prevesti in si jih razlagati na življenjski ravni. V njih smo prepoznali cilje, vrednote, usmeritve in rešitve, ki so že dlje časa tudi naša praksa. Vendar bi strogo birokratska razlaga Zavodu, kot instituciji bridko oporekala!

Ali si smemo obetati nove, boljše pogoje za naše delo zaradi vstopa v EU? Celo med staro garnituro članic so nekatere, ki za določene skupine oseb niso poskrbele tako dobro kot v Sloveniji že dobro desetletje in več! Ukinitev institucionalne pomoči duševno prizadetim v eni od vodilnih držav v EU ocenjujejo njihovi strokovnjaki kot veliko napako. V nekaterih državah smo spoznali ureditev pravic po regijskih upravah - v odvisnosti od gospodarske in politične moči. Kako tam lahko zagotavljajo enake možnosti?

Močno upam, da bo boljša prehodnost meja sprožila tudi boljšo prevodnost v naših glavah in nas hitreje usmerjala k razmišljanju o drugačnosti in k sprejemanju le-te, kot naravne različice življenja. Raven te kulture je namreč v večini spoznanih evropskih dežel prepoznavno višja!

Dragi mladenič, v kratkem ni videti veliko novega. Namesto naju so vse spremembe zastavili drugi od katerih terjajva, da se prav ničesar ne sme spremeniti na slabše.

Skrbno bodiva na preži, kako se bodo do naju v prihodnje naravnali tisti glasniki, ki so od pridružitve še danes tako prevzeti. Kot da dvomijo, da smo sploh vredni tako visoke družbe!

Izvoljeni bodo v parlament velike Evrope. Tam nas bodo zastopali in sooblikovali prihodnost za boljše življenje. Zaupajva in upajva, da vedo kaj bodo delali!

Irena ARTANK

MALO DRUGAČEN DAN

Maja, Vid, Katja, Rok, Sandi in Nina so pisana skupina najmlajših, najživahnejših, najglasnejših in najigrivejših. In ponavadi tudi najbolj lačnih.

Vid namreč neprestano sprašuje, kdaj bo kosilo. Nina prosi za kekse, bonbone in čokolado. Sandi si teka umivat roke in ponavlja "Kosilo bo! Kosilo bo!"

Rok poje vso jagodno zobno pasto. Maja dobiva dodatke. Le Katja poje toliko, kolikor želi.

Vse se vrti okoli hrane in tega, kdaj bomo jedli, zato vsak dan prihitimo v jedilnico prvi. Naš razred je najbližje kuhinji in lahko si predstavljate, kake muke trpijo naši želodčki, ko začne iz kuhinje dišati takoj po malici. Pri mizah vsi nestrpno ropotajo z jedilnim priborom po mizi. Ko pa se pred otroki pojavijo dišeči in vabljivi krožniki, polni dobrot, se prične moledovanje tovarišic "Pa daj, prosim še eno žličko za mamico, pa eno za atija... Daj še eno žličko v usta, prosim... Boš zrasel... Korenček je zelo zdrav...". Kje so sedaj vsi tisti lačni želodčki in velike oči? Ja, moji sladkosnedi lumpi vedo, kaj bo še prišlo na mizo. Vsi sladki, ki jih dnevno dobivajo na mizo, v trenutku izginejo s krožnikov. Takrat ni težav z grizenjem in z držanjem žlice, ni težko po

dodatek, ki ga naše kuharice prijazno in z nasmehom ponovno napolnijo.

Zato sem jih nekega dne presenetila. Zjutraj sem od kuharic dobila vse sestavine za peko keksov. Prijazna kuharica Štefka mi je v roke potisnila še malo več vanilije in kokosa. Tiho mi je prišepnila "da bodo slastnejši" in se zvito nasmehnila.

Ko sem otrokom povedala, da bomo pekli kekse, je nastala grobna tišina. Popolno presenečenje? Vsekakor mi je uspelo! Kakor vojaki so posedli okrog mize in mirno gledali Valentino, ki je mesila testo. Kako smo se smejali, ko smo pihali moko in iz višine vanjo spuščali jajca! Vonjali smo testo, ki je nežno dišalo po vaniliji. Vsi navdušeni so mladi kuharji z modelčki izrezovali piškote in glej ga zlomka!- pojedli bi še surove. Katja jih je kar nekaj odnesla v svoj kuharski kotiček in jih skrila, da bi se kasneje posladkala.

Zabavali smo se, se smejali in peli vse dokler se nismo namenili odnesti kekse v kuhinjo, da bi jih kuharice spekle. To pa že ne! Keksov nismo smele odnesti iz razreda, saj je Nina začela glasno protestirati in jokati. Dokler niso bili pečeni, se otroci niso pomirili in so ves čas spraševali drug drugega, kje so kekci. Petnajst minut, ko so se pekli kekci, je bilo neznansko dolgih. Ko pa smo jih prinesli v razred, je dišalo tako močno, do smo nenadoma dobili nepričakovane obiskovalce- prišla sta Tine in Karin in prav lepo smo ju pogostili. Najpomembnejše pa je, da smo se ob peki piškotov lepo zabavali in jih nekaj shranili za tiste trenutke, ko bomo slabe volje in se bomo z njimi želeli potolažiti.

Ines STEPIŠNIK

NA MARIBORSKEM POHORJU

Med zimskimi počitnicami smo imeli izlet v Maribor. Videli smo kje poteka tekmovanje "Zlata lisica". Peljali smo se z osebnim avtomobilom Škodo. Jaz sem lahko sedel spredaj ob vozniku tovarišu Robiju, na kar sem zelo ponosen. Zadaj so sedeli Aljaž, Bogdan in Franci.

Najprej smo se sankali. Malico smo nesli zraven. Za kosilo pa smo tam jedli golaž s kruhom. Po kosilu smo se peljali skozi mesto. Spoznal sem, kje je občina, Ljudski vrt, glasbena šola, poročna dvorana in bolnica. Videl sem tudi, kje je prej delal tovariš Robi.

Bil je to zame zelo lep dan.

Zapisano po pripovedi Janeza

POGOVORNA SKUPINA

1. sestanek

Marca smo sestavili novo samozagovorniško skupino, katero smo poimenovali Pogovorna skupina. V to skupino smo vključeni: Jasmina, Denis, Matejka, Janez, Srečko, Tadeja, Bogdan, Franci in jaz (Prašnikar Rok).

Zglasovali smo, da bo predsednik Franci, za tajnika jaz (Prašnikar Rok). Za pijačo bosta poskrbela Janez in Jasmina. Predsednik poskrbi, da obvesti skupino kdaj je sestanek in sestanek vodi, priskrbi napis ZASEDENO... Tajnik napiše vabila na računalnik in jih da povabljenim, na sestanku piše zapisnik, katerega kasneje prepiše na računalnik.

Naslednjič se bomo pogovarjali o bazenu in izletu. Sestanek bo v torek 16. 3. 2004 v zbornici ob 13. uri. Sestajali se bomo drugi torek v mesecu.

ZUV Dobrna; 2. 3. 2004

Rok PRAŠNIKAR

TEKMOVANJE V ČRNI

MATEJ, ROK, MITJA, VIDA IN JAZ SMO BILI 3. 2. 2004 V ČRNI. TEKMOVALI SMO V TEKU NA SMUČEH IN KRPLJANJU. VSI SMO DOBILI MEDALJE.

VIDA IN ROK STA BILA PRVA, MATEJ, MITJA IN JAZ PA VSI DRUGI.
SPREMLJALA STA NAS TOVARIŠA ROBI IN TINE. BILA STA VESELA IN PONOSNA.
MENI JE BILO TUDI VŠEČ.

GABI

ZIMSKI ŠPORTI

Pozimi smo se s tovarišem menili o zimskem športu Vida, Gabi, Mitja, Matej, Luka in jaz. Šli smo dvakrat na trening na Roglo. Potem pa smo šli na tekmo v Črno na Koroškem.

Mitja, Matej in jaz smo tekmovali v krpljanju, Vida in Gabi pa sta tekli na smučeh. Midva z Vido sva dobila "ZLATO" medaljo, ostali pa srebrno. Vsi smo bili neznansko veseli. Zraven smo dobili še za nagrado trak za ušesa in obesek za ključe.

Tekmovanje pa je bilo tudi še naslednji dan v Mariboru. Tekmovanja na Arehu sva se udeležila z Lukom. Bilo je zelo lepo in ne preveč mrzlo. Tovariš je imel najprej sestanek. Potem pa je bil program, v katerem smo gledali nastop žensk, ki so plesale. Nato pa so napovedovalci pojasnili, kako bo potekalo tekmovanje.

Bila sva uspešna in tekmovanje končala s srebrno medaljo.

Rok PRAŠNIKAR

VELENJSKI TABORNIKI

so prinesli srečo v vsa otroška srca

Taborniki rodu Jezerski zmaj iz Velenja so v dobrodelni akciji, ki je potekala od 15. do 19. decembra 2003 zbirali v velenjskih vrtcih in v osnovnih šolah, v zdravstvenem domu Velenje, v avli MO Velenje, v Erinih trgovinah in v Hervisu vse vste igrače, ki so jih prinašali in prijazno odstopali otroci. Vse zbrane igrače so odnesli v prednovoletnem času v zdravstveni dom, v varno hišo, na Center za socialno delo, v VDC Ježek, k socialno šibkim družinam, obolelim otrokom in v Zavod za usposabljanje in varstvo v Dobrno. Zbrali so preko sedem tisoč ljubkovalnih in didaktičnih igrač.

V Zavodu za usposabljanje in varstvo v Dobrni smo se dogovorili za obdarovanje otrok 23. 12. 2003 v popoldanskem času.

Vse skupine naših varovancev so se s tovarišicami zbrale po malici v jedilnici, v prijetnem prednovoletnem vzdušju, polnem pričakovanj. Otroci so bili obveščeni, da dobimo obisk tabornike, ki jim bodo razdelili

igrače. Da bi lažje počakali, smo prepevali ob igranju enega izmed varovancev na klaviature.

In dočakali smo trenutek... S kombijem se je pripeljalo pet mladincev v taborniških uniformah. V jedilnico so komaj pritiščali veliko poslikano škatlo polno različnih daril. Gostom smo ponovili naš "kulturni" program. Z nami so zapeli Belo snežinko.

Nato so se sklanjali v veliko škatlo in otrokom ter našim mladostnikom prijazno ponujali v izbiro igrače. Na mizah so nastajali kupčki, vendar so se oči kmalu zasvetile ob poseganju po njih in prilastitvi izbrane igrače. Nekateri so si izbrali več igrač hkrati, drugim so malo svetovale tovarišice. Prav za vse jih je bilo dovolj. Nato se je eden izmed varovancev, ki se je čutil odgovornega ter mimogrede sestavil zahvalni govor, v imenu vseh hvaležnih otrok gostom zahvalil. Ja, vsi otroci pri nas pač ne znajo govoriti. Nato smo tabornike povabili, da osebno razdelijo igrače tudi na oddelku najtežje duševno motenih in nepokretnih varovancev. Naši gostje so bili tu precej zadržani, lahko bi rekli šokirani in niso znali vzpostaviti primerne kontakta. Pomagale smo jim tovarišice. Presenečeni pa so bili tudi nad odzivom teh otrok.

V klepetu pred slovesom, so taborniki izrazili prijetno presenečenje nad sprejemom in odzivom duševno motenih otrok in mladostnikov ob podarjanju igrač. Iz nešteti oči so zaznali veselje in hvaležnost. Nekateri naši gostje so se z osebami z motnjo v duševnem razvoju srečali prvič. Izrazili so željo, da bi nas še kdaj obiskali v prijetnem druženju ob kakšni drugi priložnosti. Idejo smo sprejeli, morda nas poveže naslednji projekt. Ideja tokratnega projekta Sreča v vsa otroška srca, je bila v naši ustanovi uresničena.

Bojana LIPIČNIK

IZ VSAKDANA

REKLI SO...

Franci računa. Tovarišica ga vpraša
"Ali veš, koliko je 40 in 20?"

"Ja, vem. Samo se redkokdaj spomnim",
odgovori Franci.

Suzana je rekla, da jemlje tablete
zaradi visokega pritisnika.

FRANCIJEVI RECEPTI

ZA KUHANJE KAVE

Daj zavret vodo. Dodaj dve žlički
sladkorja in eno žličko kave. Zmešaj z
žličko in daj hladit v umivalnik. Nato naliž
kavo v skodelico, dodaj mleko in popij.
Prazno skodelico pomij, sperij in daj na
pult. Vse ponovi še enkrat.

PROTI KAŠLJU

Kupi si kisli sirup in ga jemlji dvakrat na
teden zjutraj in zvečer. Zraven pij grenek
čaj iz kamilice in kopriv. Vse to si daš v
torbo in imaš skoz.

REŠEVANJE RAČUNSKE ZGODBICE

Učiteljica pripoveduje: «Otroček je imel v
roki 2 igrački. Vrgel je 2 igrački pod
posteljo in pričel jokati.»

Fantje gledajo učiteljico in čakajo, kaj bo
sledilo. Učiteljica se odloči in zastavi
vprašanje: "Kaj naj stori mamica, da
otroček ne bo več jokale?"

Dani odločno odgovori: "Kupit novo."

zapisala Jožica

14. REPUBLIŠKA REVIJA ZAPOJMO, ZAIGRAJMO, ZAPLEŠIMO

Tudi letos smo se odločili, da se udeležimo glasbene revije, ki je letos potekala v dvorani Celjskega doma v Celju 7. in 8. aprila 2004.

Na glasbeni reviji se je prvi dan predstavilo 20 različnih udeležencev, drugi dan pa 23. Skupaj je bilo 770 varovancev različnih ustanov in njihovih mentorjev, prišli pa so iz različnih koncev Slovenije.

Prvi dan prireditve je za zabavo po končani reviji poskrbela skupina BEPOP, naslednji dan pa skupina GAME OVER.

Mi smo se letos, tako kot vsako leto, želeli predstaviti na reviji z eno glasbeno in eno plesno točko. Po začetnih organizacijskih težavah glede naših vaj glasbeno-plesnega krožka, smo se odločili, da kot glasbeno točko predstavimo mix znanih melodij s poudarkom na pesmi RDEČA ROŽA, kot plesno točko pa predstavimo Sebastianovo pesem TI SI TA. Res pridno smo začeli z vajami, saj smo bili že malo v zaostanku, vendar smo si vedno prigovarjali: "Mora nam uspjeti, da točki dokončamo in izpilimo, saj je revija v Celju, tako rekoč pri nas... kaj si bodo pa mislili, zakaj nas letos na reviji ni..."

Pa smo se zelo potrudili in se na revijo tudi prijavili. Napisala sem spremno besedilo za obe točki, Robi je skrbno napisal kaj potrebujemo za predstavitev glasbene točke, kaj bomo prinesli mi, kaj pričakujemo od organizatorja...skratka zelo profesionalno bi rekel Mitja...saj smo pravi "band", ki igra tudi če zmanjka

elektrike. Pa smo dobili dva tedna pred revijo obvestilo, da se žal ne bomo mogli predstaviti z glasbeno točko, ker za nas nimajo prostora. Ni prostora za naše glasbene instrumente...Križa...Kaj pa zdaj? Z Robijem sva premlevala vse možne variante, se dogovarjala z organizatorji, pa nismo našli skupne rešitve. Rečeno nama je bilo, da je oder premajhen za postavitev vseh glasbenih instrumentov. Pa smo se morali sprijazniti s tem, čeprav smo bili malo razočarani. Pa tako smo se trudili in pridno vadili.

Tako nam ni preostalo nič drugega, kot da se predstavimo samo s plesno točko...Pa smo si rekli: "OK, vzamemo CD, naše uniforme, kombi in gremo...kako enostavno..." smo se tolažili, čeprav bi raje naložili cel kombi instrumentov in vsega ostalega kar potrebujemo zraven, samo da bi še ostalim pokazali kaj smo se naučili. Pa je prišel dan odhoda na glasbeno revijo. Zjutraj so naju že vsi pričakali, pripravljeni za odhod.

Letos sem pot do Celjskega doma bolje poznala jaz in sem zato razlagala smer vožnje, saj se Robi, kot pristen Mariborčan, na Celje ne spozna... Lani, ko smo imeli revijo v Mariboru, pa je bil važen seveda on in vsi smo se morali strinjati, da je Maribor zakon (mene so tako in tako preglasili).

Pred Celjskim domom nas je pričakala naša hostesa, ki nas je lepo sprejela, nas odpeljala v poseben prostor za nastopajoče, dobili smo vsak svojo vrečko z malico in nekaj spominkov na revijo.

Janez, Luka, Mitja, Aljaž, Rok in Vida so skupaj s hosteso pojedli malico, midva z Robijem pa sva si šla najprej ogledat prizorišče našega nastopa - oder. Bila sva zelo presenečena, saj je bilo dovolj prostora za postavitve naših instrumentov. Nisva mogla biti tiho in sva "tonskemu mojstru" povedala za naš problem glede predstavitve glasbene točke, pa nama je povedal, da so

njihova predstavitve je bila zaradi te napake, prava polomija. Pa tako so se potrudili; tako z izbiro glasbe, kot tudi s kostumi v katere so bili oblečeni...

Z Robijem sva se začela pogovarjati, da si mi ne dovolimo, da nas takole osmešijo in naš nastop propade zaradi tehničnih težav... Ne, to pa ne, smo se pa preveč trudili...

Robiju sem omenila, da me nič ne briga, pa če "tonski mojster" drži CD predvajalnik, cel naš nastop, v rokah... Robi je seveda vse uredil, naročil eni izmed organizatork prireditve najino zamisel in že smo se morali pripraviti za nastop.

Bili smo prav lepi v naših črnih kompletih in letos modni oranžni barvi majic in kap. Vsi so nas občudovali, sicer pa že tudi vsi vedo, da smo iz Dobrne in da nas bodo gledali, čeprav smo na vrsti vedno proti

NI BILO ZAMAN SEBASTIANOVI PESMI NASLOV TI SI TA...

"TI SI TA, KI SE SPOZNA
TI SI TA, KI MOČ IMA
PUŠČICA, KI DOBRO ZNA
U SRCE ZADETI VSAKEGA..."

organizatorji dobili to dvorano pred dvema dnevana, ker je bila prejšnja dvorana premajhna.

Ni opravičila, organizatorji so imeli dovolj časa, da bi nas o tem lahko obvestili... Bila sva razočarana. Pa še izvedela sva, da se na odru ne bo nič dogajalo, ampak vse na parketu v isti liniji, kot so sedeli gledalci in poslušalci revije. Pa še "tonski mojster" je bil na parketu ob odru... Kriza...

Prireditve se je tako počasi začela. Najprej je vse pozdravila ga. Romana Lebič ravnateljica OŠ Glazija, sledil je pozdrav župana MO Celje g. Bojana Šrota, nato pozdrav g. Tineta Kralja predsednika sekcije LDP Društva defektologov Slovenije in še pozdrav direktorja Zveze Sožitje g. Tomaža Jereba.

Po vrstnem redu so se odvijale predstavitve različnih glasbenih, pevskih in plesnih predstav; mi smo bili na vrsti komaj 21. in smo tako v dvorani spremljali glasbeno revijo, kolikor smo jo pač videli, saj nismo sedeli v prvih vrstah, ostali smo pa bolj malo videli in slišali. Nekajkrat se je celo zgodilo, da je CD preskočil, ko so plesalci plesali po parketu, kamor se je postavil tudi "tonski mojster". Dokončno pa se zalomilo pri 9. točki; plesu Kavbojci in Indijanci, kjer je CD tako preskakoval, da so morali ples trikrat ponoviti od začetka. Plesalci in njihova mentorica so bili na koncu že čisto zmedeni in

koncu revije.

Napovedovalka nas je predstavila in napovedala, pripravili smo se za nastop, glasba je zadonela na nam letos znano melodijo in zdaj gre zares...

Prepustili smo se glasbi in plesu, pozabili, da bi lahko nastale kakšne tehnične napake med nastopom, saj so gledalci vstali iz sedežev, nam cel nastop ploskali in plesali z nami; hoteli so se naučiti našo koreografijo ob posnemanju. V dvorani je naenkrat nastalo prijetno vzdušje in ni čudno, da mi je Aljaž med plesom pokazal palec (saj veste, kako se to naredi, pomeni pa, dobri smo) in jaz sem mu pokazala enako nazaj in se popolnoma strinjala z njim.

Poželi smo glasen aplavz, dobili rožice, sprejemali čestitke in bili zelo zadovoljni z našim nastopom. Čudno se nam je zdelo, da je bilo z glasbo vse v redu, saj med plesom skačemo in CD ni preskočil... ne boste verjeli... "tonski mojster" si je našel pomočnika, da je držal CD predvajalnik cel naš nastop v rokah... Bili smo zelo veseli, da nam je uspelo spraviti občinstvo na noge in ob tem ko razmišljam, čisto spontano, ob koncu svojega pisanja...

Milena OPRČKAL

Prostor pod soncem med ljudmi

Deklaracija o človekovih pravicah določa, da se vsi ljudje rodijo svobodni, z enakimi pravicami in dostojanstvom. Tudi invalidnost je človekova pravica.

Leto 2003 je evropsko leto invalidov. Že od decembra 2002 so se na državni ravni odvijale številne prireditve, aktivnosti in okrogle mize, saj je tu priložnost za spreminjanje stališč, povezano s spoznavanjem, razumevanjem in sprejemanjem invalidov kot enakopravnih in aktivnih državljanov.

Nekaterih prireditev so se udeležili tudi naši varovanci otroci in mladostniki Centra za usposabljanje, delo in varstvo Dobrna. Meseca junija so se izkazali na festivalu v Cankarjevem domu v Ljubljani z igrico Moj prijatelj v sodelovanju s Kmetijsko šolo iz Šentjurja. V oktobru so se vrstile prireditve, posveti, okrogle mize: Integracija včeraj, danes, jutri; 40letnica Zveze Sožitje; Deinstitutionalizacija kot eden od pogojev vključevanja (inkluzije) oseb s posebnimi potrebami v socialno okolje..., kjer smo bili aktivno udeleženi.

Da se predstavimo širši regiji nam je 29. oktobra do 19. novembra vrata odprla Mestna galerija pri Zavodu za kulturo občine Šoštanj. Razstavo, ki smo jo poimenovali "Prostor pod soncem med ljudmi", je otvoril mestni svetnik g. Matjaž Cesar. V uvodnih besedah nas je pozdravil tudi direktor Zavoda za kulturo g. Kajetan Čop. Po glasbenem nastopu naših varovancev smo obiskovalce povabili k ogledu razstave.

V prijetnem ambientu dveh razstavnih prostorov so se imeli obiskovalci možnost sprehoditi skozi paleto vseh dejavnosti naše ustanove. Z izdelki otrok smo predstavili vzgojno izobraževalno področje, s fotografijami aktivnosti v prostem času in aktualne vzgojne dejavnosti. Pohvalili smo se z osvojenimi priznanji na športnih tekmovanjih, z našimi glasili, zloženko in predstavitveno brošuro. V drugem sklopu razstave so bili predstavljeni izdelki naših odraslih varovancev, ki nastajajo v učnih delavnicah: unikatne voščilnice iz ročno izdelanega papirja, barvanje na svilo, izdelki iz gline, okraski in uporabni predmeti iz naravnih materialov, na lastnem vrtu pridelana zelišča in zdravilni čaji v različnih embalažah, ki so jo varovanci tudi sami izdelali. Vse dni razstave je bil omogočen nakup teh izdelkov.

Na stenah razstavnih prostorov so visele oljne slike na platnu, izdelki, ki so nastajali v likovni koloniji v Črni na Koroškem nekaj preteklih let.

Z razstavo v Šoštanju so želeli naši varovanci povedati, da se učijo, zabavajo, igrajo ter veselijo. Da se vključujejo v delo in tekmovanja in so povsod uspešni. Včasih kljubujejo in uveljavljajo svoj prav. So veseli, kdaj pa tudi žalostni brez tega ne gre. Želijo biti sprejeti in ljubljene. Želijo živeti med ljudmi in z njimi v prijaznem prostoru pod soncem.

Bojana LIPIČNIK

PRILAGOJENE ŠPORTNE AKTIVNOSTI - MATP V NAŠEM ZAVODU

V sredo, 17.3.2004, sva se s kolegom fizioterapevtom Tinetom udeležila seminarja z naslovom MATP (Motor Activities Training Program), ki je prilagojen športni program za osebe s kombiniranimi motnjami. Seminar je potekal v Centru za usposabljanje invalidnih otrok "Janka Premrla Vojka" v Vipavi.

In kaj je MATP? MATP je uradno potrjen športni program Specialne Olimpiade Slovenije (SO). Namenjen je osebam z najtežjim motnjami, ki ne morejo slediti natančnim in univerzalnim pravilom SO zaradi motenj v gibalnem, čustvenem in kognitivnem razvoju.

MATP daje prednost treniranju in udeležbi in ne sami tekmovalnosti. Udeleženec pokaže kaj zmore. Pomembno je, da konča vajo in pride do cilja. Vse aktivnosti učimo v kontekstu s športom ali rekreacijo, nikdar izolirano. MATP je vsestransko pomemben ker :

- pospešuje napredek v koordinaciji in kontroli telesa pri izvedbi različnih motoričnih aktivnosti,
- pospešuje možnost integracije oseb s težjo motnjo v duševnem in gibalnem razvoju,
- v aktivnosti okolja,
- zvišuje senzorne sposobnosti in fizično odpornost, s tem tudi povečuje samopercepcijo,
- in samozavedanje v družbi.

Aktivnosti MATP-ja vplivajo na: spoznavanje okolja, razvijanje mišljenja, ustvarjalnosti, razvijanje matematičnih predstav in pojmov, razvijanje govora itd. Zaželeno je, da se vključujejo v te aktivnosti vsi otroci s posebnimi potrebami.

Pri organizaciji ure treninga moramo poskrbeti za varnost, navodila pomočnikom, rekvizite, pisno pripravo, zabavno vzdušje in skupinske aktivnosti. Ogrevanje traja 10 min. s skupinsko igrico. Vključujemo tudi glasbo. Izvajanje motoričnih spretnosti po postajah traja 15-20 min. Potem sledijo skupinske aktivnosti 10-12 min in ohlajanje ter sproščanje 5 minut. Na koncu ure sledi še analiza.

Po seminarju v Vipavi sva s kolegom fizioterapevtom Tinetom organizirala predstavitev MATP iger za celjsko koroško regijo. Namen je predvsem bil seznaniti vse tiste, ki se še ne ukvarjajo z programom MATP iger z njegovim značajem in potekom. Prišli so predstavniki:

- VDC Maksi Zalec
- II. OŠ. s prilagojenim programom Žalec
- VDC Ježek Velenje
- OŠ v Parku (Slovenske Konjice)
- VDC Mozirje

Po uvodnem govoru in pozdravu ga. direktorice Irene Artank so se vrstile sledeče tekmovalne postaje: 1. prehod skozi ovire z plazilnim vozičkom, 2. udarjanje balonov, 3. podiranje kegljev, 4. udarjanje žoge s stožca, 5. brcanje žoge na gol, 6. metanje žoge v koš, 7. metanje vrečk, 8. sortiranje obročev po barvi, 9. kotaljenje, 10. plazenje čez ovire (valj, klop), 11. plazenje skozi tunel, 12. hoja po različnih podlagah.

Naši tekmovalci Dušan, Meta, Nina in Miha so bili obenem tudi demonstratorji. Tudi otroci iz drugih specialnih ustanov, ki so prišli na ogled so se z navdušenjem preizkusili v igrah. Glasno smo navijali za vsakega posameznika, ki je uspešno prispel na cilj in kmalu je postal pravi živ žav in razigrano vzdušje. Po igrah smo organizirali kratko analizo in diskusijo ter se razšli z željami na skorajšnje snidenje na 2. državnih igrah v Mariboru 8. 5. 2004. In res je bilo tako.

Kar nekaj mesecev smo se pripravljali na 2. državne MATP igre v okviru SO Slovenije. Končno so te

vzdušje bolj sproščeno so poskrbeli z živo glasbo in petjem. Kar utrujeni smo prišli do zadnje postaje. Nato je sledilo slavnostno kosilo z obilo sladkarij vse od slavnostne torte, sladoleda, keksov in krofov. Vsem tekmovalcem je naša smučarka Katja Koren podelila priznanja in medalje. Po tej slavnostni podelitvi smo se takoj odpravili nazaj proti Dobrni, saj so bili naši tekmovalci precej utrujeni, a hkrati radostni in

Biljana KOMPAN

KO ZADIŠI PO ČAJU

Četrto leto zapored poleg naše stavbe »delavnice« skačejo, delajo, se hudujejo nad vremenom in zemeljskimi nadlogami, Aljaž, Rok, Matej, Boštjan, Dani, Nino, Tadej, Igor in tovariš Ivan ter tovarišica Lidija, občasno pa jim na pomoč priskočijo tudi drugi gojenci.

Gabi iz sosednje "hiške" običajno komentira: "Že spet ta zelišča! Kdaj bo tega konec?"

Pa konca the zelišč ni in ni, saj kar rastejo, se množijo in nas cukajo za rokav, češ; tukaj smo, vaše smo. In hočeš-nočeš, priznati moramo, da so postale naše in del našega vsakdana.

Od začetnega nezaupanja, sumljivih pogledov in zamahov z rokami, pa do danes, ko nam dela na mali zeliščni gredi, imenovani VRTEK, družbo več kot trideset rastlin (zdravilnih rastlin, začimb in dišavnic), je bilo kar precej zgodb.

Sedaj pa naš VRTEK prispeva čedalje več pridelkov, da lahko iz njih pripravimo razne čaje, naravna barvila za papir, ter nenazadnje, pokažemo dosežke staršem naših varovancev, okoliškim prebivalcem in drugim gostom, ki radi zaidejo v naše okolje.

Nič ni lepšega kot to, da nekdo izmed varovancev reče ob snidenju s starši: "Ati! Mami! Pridita poskusit, kakšen čaj smo skuhali", ali pa: "Danes

deževne sobote odšli na tekmovanje naši nadebudni tekmovalci: Dušan, Nina in Miha v spremstvu fizioterapevta Tineta in mene fizioterapevtke Biljane. Najprej je ravnateljica OŠ. Gustava Šiliha pozdravila vse prisotne, potem je župan občine Maribor g. Sovič nagovoril vse prisotne in pohvalil takšne projekte. Sledil je program dveh plesnih skupin varovancev šole, nastop slavnega igralca Duleta iz televizije, nastop mladega harmonikarja ter slovesna zaprisega ob dvigovanju olimpijske zastave. Otroci so že bili malo nestrpni, ko se je začelo tekmovanje. Vse skupaj je bilo kar 14 tekmovalnih postaj. Nina, Dušan in Miha so pridno in urno opravili svojo nalogo. Da je bilo tekmovalno

bomo rezali meto in si skuhali dober čaj:"

In takrat ob skodelici vročega, z medom sladkanega čaja, v miru šolske kuhinje mlade glavice hitro pozabijo na ure, dneve in delo, ko se je plelo, okopavalo, pulilo, sadilo, presajalo in zalivalo, na umazane roke in prepotene obraze.

In, ko bo kdorkoli ponovno zagledal vrvež ob gredici najve; iz sušilnika in lonca bo prijetno zadišalo. Po čaju. Skupina OVI 3 bo poskrbela, da se bodo arome hitro razširile po bližnji okolici in njih produkt končal v žejnih ustih.

Ivan BREZOVEC

NAČRTOVANJE PROGRAMA DELA ZA ODRASLE Z VKLJUČEVANJEM V OKOLJE

Živimo v kraju, kjer je gospodarstvo zgodovinsko vezano na turizem. Turizem predstavlja tudi največjo gospodarsko panogo v občini. Tudi mi smo se vključili v razvojni program turistične ponudbe občine Dobrna, z izborom lastnih programov za odrasle varovance.

Ti programi so:

Ustvarjalni program:

- izdelava voščilnic iz ročno izdelanega papirja in drugih materialov
- izdelava izvirnih spominkov in daril iz različnega materiala
- izdelava uporabnih dekorativnih izdelkov

Sezonski program:

- pridelava zelišč na zeliščnem vrtu
- sušenje in shranjevanje zelišč
- pakiranje zelišč in čajev za prodajo

V povezavi s Turističnim društvom Dobrna od leta 2002 sodelujemo v projektu "Celostni razvoj podeželja in obnova vasi na območjih občine Dobrna". V letošnjem letu potekajo delavnice o razvojnih možnostih. Vključili se bomo v delavnico Turistični spominki, šege, običaji in domača obrt. V pripravi je katalog ponudbe, v katerem se bomo predstavili tudi mi z našimi izdelki.

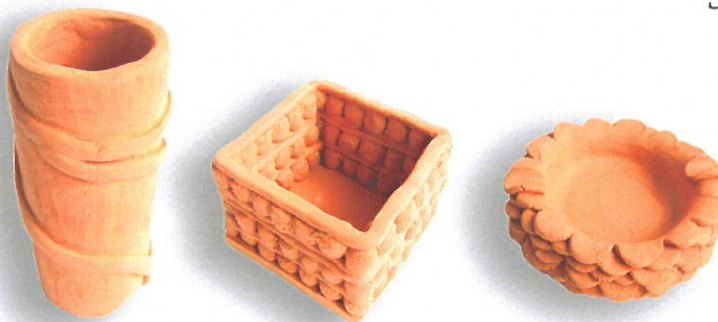
V mesecu juniju preteklega leta smo organizirali dan odprtih vrat, kjer smo našo ponudbo predstavili občanom in organizacijam. Sodelovali smo tudi na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju ob dnevu predstavitve Občine Dobrna. S prodajo izdelkov na stojnicah smo prisotni na različnih prireditvah, kot so: Noči pod kostanji, prireditve ob občinskem prazniku, Božičnem rajanju...

Sodelovanje smo razširili tudi s Termami Dobrna, tako da nudimo možnost ogleda zeliščnega vrta, pokušino čajev in prodajo naših izdelkov njihovim gostom. Obiski gostov potekajo enkrat tedensko, v zimskem času občasno, ter so sestavni del programa animacije Term Dobrna. Po naročilu izdelujemo tudi voščilnice in darila za goste. Redni kupci naših izdelkov so tudi Občina Dobrna, druge organizacije, starši, prijatelji in znanci.

V mesecu oktobru smo s podpisom pisma o nameri postali soustanovitelji lokalne turistične organizacije TURIZEM DOBRNA, ki je gospodarsko interesno združenje za pospeševanje turizma v občini. Kot člani te organizacije bomo lahko širili naš program ponudbe, tržili naše izdelke v turistično informativnem centru in na različnih turističnih prireditvah v kraju ter izven.

V prihodnje se želimo usmeriti predvsem v izdelovanje izvirnih spominkov, vezanih na značilnost kraja. V mesecu juniju se bomo prijavi na javni natečaj za izbiro najboljših slovenskih turističnih spominkov v letu 2004.

Štefka OBERSTAR

NAŠA STANOVANJSKA ENOTA

V prenovljeni del mansarde v hiški so se v sredini oktobra prejšnjega leta vselile tri odrasle varovanke.

Po predlogu in končnem izboru, ki ga je opravila strokovna skupina zavoda, smo začeli s pripravami varovank na življenje v stanovanjski skupini že nekaj tednov prej. Potekali so pogovori med njimi in delovnim inštruktorjem, psihologinjo, vodjo oddelka, socialno delavko, vodjem izmene, varuhinjami v matični skupini. Dekleta so bila navdušena in so večkrat spraševala, kdaj se bodo lahko zares preselila. Seznanili smo tudi njihove starše in od njih pridobili soglasje, da se strinjajo z namestitvijo njihovih hčera v stanovanjsko skupino. Ponudili smo jim možnost, da si prostore ogledajo in predlagajo (ali dodajo) morebitne dopolnitve opreme.

Zadnje dni pred vselitvijo so se dekleta še pogostejše kot sicer zadrževala v stanovanjski enoti. Postopoma so selila svojo garderobo in dopolnjevala osebno opremo in različne dodatke. Suzana si je iz svoje žepnine kupila radio, Gabi, ki pozna na uro, pa je dobila novo budilko. Kupili smo sobne rože in se skupaj dogovorili, kako jih bomo negovali. Na stene so si nalepile priljubljene pevce in znane skupine. Vsaka je dobila tudi ključ od

vhodnih vrat in se seznanila s pravilno uporabo in potrebo doslednega zaklepanja. Ker ima Gabi v lasti mobilni telefon in zna z njim ravnati, smo vanj »dali« številko nočne dežurne, da bi, če bi potrebovale pomoč ali nasvet, poklicala.

Smo na pragu poletja in dekleta so se na »hiško«, kot rečejo same stanovanjske enote, že čisto navadile. Večinoma primerno skrbijo za red in redko potrebujejo posredovanje zaposlenih. Dopoldne so v matični skupini. Glede na urnik imajo še individualne obravnave in 1 krat mesečno sestanke za samozagovornišvo. Gabi je vključena še v športni in glasbeni krožek. Popoldne potekajo dejavnosti aktualno-vzgojnih vsebin. Stanovalke se za aktivnosti odločajo glede na svoje želje, počutje in interes, v skupini ali zunaj nje (sprehod v naravo sama ali s prijateljico, zaposlitev v svoji sobi, nakup v trgovini....). V tem času še poskrbijo tako za urejenost svoje garderobe kot tudi stanovanjske enote nasploh.

Z vključitvijo v stanovanjsko enoto so dobila dekleta možnost večje zasebnosti, možnost spoznavati življenje v različnih konkretnih situacijah, izbirati in samoodločati, izboljševati samopodobo in samoobvladovanje, pridobivati nove izkušnje ter sprejemati odločitve in odgovornosti.

Vesna ŽAGAR

In kaj so povedala dekleta?

GABI: Jaz in Maja imava sobo skupaj. En teden čistim jaz, drugi teden pa Maja. Vsak večer poskrbim, da ob pol desetih ugasnemo luč. Potem se še malo pogovarjamo. Včasih me nočna pokliče po telefonu, če je vse v redu. Zdaj že sama pripravim uro, da nas zjutraj zbudi.

SUZANA: Tu mi je všeč, ker imam svojo sobo in lahko v miru poslušam »muziko«, poročila, vreme... Najboljši je radio Rogla. Ko grem v petek domov, pospravi Ditka moj ključ v zbornico.

MAJA: Rada sem tukaj. Na steni imam svoje risbice, poster in uro, ki mi jo je prinesel Božiček. Ko sem dežurna, pobrišem prah in pometem. Včasih še pozabim. Popoldne najraje poslušam CD na radiu, rišem, barvam ali sestavljam puzzle.

UGANKE

Sem majhen kot ptiček,
se rad skrijem v kotiček,
v njem se igram,
pojem in prstek sesam.
(Sandi)

Mešam in režem,
pečem, pomivam,
lončke prestavljam
in vsak dan pospravljam.
(Katja)

Poslušam, poslušam,
in vse si zapomnim,
in vsem vam priznam,
da za glasbo vse vam obljubim in
vse vam dam.
(Maja)

Sem pravi radovednež
in rad bi bil vsevednež.
Pokukam tu, pokukam tam
in vsakomur nasmeh rad dam.
(Rok)

Najraje pred ogledalom stojim,
se češem in gledam in vase strmim.
Verižice, uhančki in prstani so moja strast,
in keksi, joj, kako mi gredo v slast.
(Nina)

Komu pomagat-najmanjši problem.
Punco zavrtet, o, èe le smem.
Se smejem in pojem,
sem veseljak,
o, da le dolgo ostal bi še tak.
(Vid)

Ines STEPIŠNIK

VITA JE PRAZNOVALA **10 LET** BIVANJA V ZAVODU

ZAHVALA

V soboto, 6.9.2003 je minilo 10 let Vitinega bivanja v Zavodu. Vseh 10 let smo izredno veseli, da se Vita dobro počuti, kar kaže s tem, da gre vedno ob nedeljah brez težav nazaj, veseli pa smo tudi, da gre rada domov.

Vsem zaposlenim, ki ste se v teh desetih letih trudili in skrbeli za Vito, se iskreno zahvaljujemo. Z vašo skrbjo in zavzemanjem za Vitin razvoj, ste namreč naši družini omogočili, da med tednom živimo nekoliko drugače kot čez vikend, Viti pa naredili vsak dan lep in srečen, kar je najbolj bistveno.

Hvala.
Družina Novak

5 MEDNARODNI DNEVI GLASBE IN PLESA

Glasba in ples imata svoje korenine v začetku človeške zgodovine. Človeka spremljata od prvih gibov ob materini uspavanki do kariere poklicnega plesalca ali pevc.

Ples ima svoje zakonitosti, zakonitosti telesa, ki je plesalčev instrument. Glasbo in ples potrebujemo za svoj razvoj, pa čeprav se tega pogosto ne zavedamo.

Otroci in mladostniki s posebnimi potrebami potrebujejo glasbo in ples še bolj kot njihovi vrstniki, saj jim dajeta možnosti za umski, čustveni, telesni, socialni in estetski razvoj. S tem obogatita in popestrita njihova življenja, ter jim ponudita možnost, da se enakopravneje vključijo v družbo.

Dnevi glasbe in plesa so se prvič pričeli leta 1994 in so potekali v Vodnikov domačiji v Ljubljani, pod vodstvom g. Janeza Bitenca, ga. Mete Messesnel in g. Uroša Andiča. Doživeli so velik odmev, zato so se odločili, da bodo potekali bionalno

Naslednjič so se srečali septembra 1996 v gostišču Ježica v Ljubljani, delavnice so tokrat potekale pod vodstvom ga. Ide Virt in g. Uroša Andiča.

3. Dnevi glasbe in plesa, ki so potekali v hotelu Ilirija aprila 1999 sem se, skupaj s sodelavko gđ. Alenko Cehner, udeležila tudi jaz. Alenka se je skupaj z

varovancema Tino in Igorjem udeležila glasbenih delavnic, ki jih je vodila ga. Ida Virt. Midva z varovancem Lukom pa sva sodelovala na plesnih delavnicah, ki jih je vodil g. Uroš Andič.

4. Dnevi glasbe in plesa so postali mednarodni in so potekali v hotelu M v Ljubljani septembra 2001. Pridružili so se udeleženci iz Hrvaške in Avstrije. Glasbene delavnice je vodil g. Blaž Rojko, plesne delavnice pa g. Uroš Andič.

5. Mednarodni dnevi glasbe in plesa so trajali štiri dni od 22. do 25. marca 2004 in so bili letos v hotelu M v Ljubljani, v organizaciji Zavoda za usposabljanje Janeza Levca iz Ljubljane.

Vse dni smo se prijetno družili in se tudi veliko novega naučili, hkrati pa z velikim zadovoljstvom opazovali, kako so se naši mladostniki hitro prilagodili načinu življenja v hotelu. Ob tem seveda velja zahvala osebju hotela M, ki nas je res lepo sprejelo.

Vsak dan sta ločeno potekali glasbena in plesna delavnica v dopoldanskem in popoldanskem času.

Glasbene delavnice je vodil g. Blaž Rojko, kjer so si v igrivem ozračju pričarali zanimive vloge z različnimi instrumenti. Spoprijeli so se z izzivom improvizacije in skupinskega muziciranja.

Skupaj z varovancema Aljažem in Tinko sem se udeležila plesnih delavnic, ki jih je, tako kot vsako leto do sedaj, vodil g. Uroš Andič. Pokazal in naučil nas je veliko novih plesnih korakov... sliši se zelo zahtevno, sploh za mladostnike s posebnimi potrebami, vendar pod njegovim vodstvom jim ni bilo nič pretežko.

V vsak plesni korak oz. že najmanjši gib je vpletel tako čudovito zgodbo, da so ga naši mladostniki poslušali z odprtimi usti in na koncu naredili ravno tisto, kar je v določenem trenutku od njih pričakoval. Prav presenečali so nas...

Naučili smo se 14 novih plesnih koreografij, med njimi nekaj dokaj zahtevnih, kjer je bilo potrebno hitro reagiranje na glasbo in je bilo treba poznati pravilno zaporedje plesne koreografije. Tudi to jim je bolj ali manj uspelo in bili so zelo zadovoljni. Nikoli se ni zgodilo, da bi kdo tožil, da je utrujen, nikoli jim ni bilo dovolj, hoteli so še plesati, neutrudni so bili.

Tudi po končanih delavnicah so organizatorji za nas lepo poskrbeli.

Prvi dan bivanja v hotelu smo imeli organiziran spoznavni večer z namenom, da se mentorji in mladostniki glasbenih in plesnih delavnic med sabo spoznajo. Mi seveda nismo čakali do večera, saj smo se med sabo spoznali že med prvim odmorom; za to so poskrbeli kar naši mladostniki, ki jim je navezovanje novih poznanstev zelo blizu. Tako smo zvečer začeli kar plesati in se zabavati, kot da se že od nekdaj poznamo.

Naslednji večer so nas po večerji z avtobusom odpeljali na koncert učencev glasbene šole Zavoda Sv. Stanislava v Škofijski gimnaziji. Seveda tudi tokrat ni šlo brez zabave. Na avtobusu so peli, si pripovedovali šale in poskrbeli, da smo se vsi smejali in zabavali. Povsem drugače pa je bilo, ko smo prispeli v Škofijsko gimnazijo. Tam smo si najprej ogledali razstavo, nato pa smo prisluhnili koncertu ob materinskem dnevu. Vsi so zbrano in tiho poslušali eno urni koncert, nazaj grede pa so bili spet glasni in zabavni. "Žurka" bi rekli...

Tretji večer so nam pripravili družabni večer z čarovnikom Stenom. Vsi so z zanimanjem opazovali njegovo čaranje in zaigrano nerodnost, sodelovali so kot pomočniki čarodeja in se ob tem zelo zabavali. Po končani predstavi čarodeja Stena pa smo se skupaj z njim zavrteli in sledili njegovim animacijam.

Zadnji dan delavnic je potekal v znamenju priprav na zaključno prireditev v Lutkovnem gledališču. Ponovili smo plesne točke, ki smo se jih odločili predstaviti, vadili smo prihode in izhode na prizorišče in želeli pokazati največ kar smo se naučili.

Na zaključni prireditvi smo se predstavili s tremi plesnimi točkami, ki smo jih poimenovali kar po zgodbicah, ki nam jih je povedal g. Uroš Andič. Prva je bila Muca-miška, druga Ribice in tretja Nov avto, na koncu pa smo skupaj zaplesali še "twist". To je bilo najboljšje, saj smo si vsi dali duška, sama sem celo pristala v naročju mladostnika iz Ljubljane; pa ne po scenariju, kot je mogoče izgledalo, ampak povsem spontano.

Predstavili so se tudi udeleženci glasbenih delavnic in nam prikazali razvoj glasbe v različnih obdobjih človeštva, na zelo zabaven način.

Vsi udeleženci glasbenih in plesnih delavnic, ter njihovi mentorji, smo med samo prireditvijo dobili priznanja in v spomin na delavnice tudi majice in rutice, ki smo jih vsi nosili na zaključni prireditvi.

V garderobah Lutkovnega gledališča smo se vsi kar težko poslovili in si obljubili, da se srečamo ponovno na 6. Mednarodnih dnevih glasbe in plesa čez dve leti...

Milena OPRČKAL

KAJ MENIJO, KAJ ŽELIJO IN KAJ PREDLAGAJO ODRASLI

Od preteklega leta se v našem resorju izvaja nacionalni raziskovalni projekt o viziji razvoja socialno-varstvenih zavodov za usposabljanje. V ta namen so bile oblikovane delovne skupine, ki so pripravile pregled obstoječega stanja v zavodih. Na podlagi analize stanja in potreb bo prikazana možnost razvoja zavodov za usposabljanje v prihodnje. Projekt bo predvidoma zaključen še v tem letu.

Sama sodelujem v delovni skupini, ki jo sestavljajo predstavnice zavodov, Sožitja in staršev. Naloga naše skupine je bila pridobiti informacije o spremembah, ki jih želijo starši in nevladne organizacije s strani zavodov za dvig kvalitete njihovih storitev in izvajanje dejavnosti. V ta namen smo pripravili anonimne vprašalnike in povabili k sodelovanju starše in nevladne organizacije, da izrazijo svoje želje in potrebe ter mnenja in predloge.

Ob tem smo želeli dobiti vpogled tudi v želje, potrebe in predloge odraslih uporabnikov, starih nad 18 let, in sicer tako tistih, ki imajo izkušnje z zavodom in živijo v njem, kot tudi tistih, ki teh izkušenj nimajo in živijo doma.

Od 190 poslanih vprašalnikov odraslim uporabnikom po vsej državi je izpolnjene vprašalnike vrnilo 165 uporabnikov oziroma njihovih staršev ali organizacij.

Iz naše ustanove je pri izpolnjevanju vprašalnika sodelovalo 14 odraslih uporabnikov. Vsi, razen enega, živijo v ustanovi. Večina je navedla, da se dobro razume s sostanovci, trije pa so izrazili željo, da bi živeli z drugo osebo: dva bi živela s fantom oz. dekletom, en pa s prijateljem oz. prijateljico. (Pri drugih uporabnikih je ta želja najpogosteje usmerjena na življenje s fantom ali dekletom.) Vsi uporabniki imajo osebo, ki ji lahko potožijo o svojih težavah. Največ potoži zaposlenim v zavodu in najmanj sorodnikom. Tudi, ko so bolni, zanje največkrat poskrbi zaposlena strokovna osebje. (Podobno kaže tudi v drugih institucijah, le uporabniki, ki živijo doma pogosteje izberejo za zaupno osebo prijatelja kot strokovno osebo ali starše.)

S prehrano v zavodu so zadovoljni, vsi imajo tri do pet obrokov na dan. Enajst vprašanih pa je navedlo, da ima tudi možnost izbire hrane pri zajtrku. (Med vsemi zajetimi uporabniki pa ima 30% vprašanih do tri obroke na dan.)

Vsakdanjo obleko si večina izbira sama, delno sodelujejo tudi zaposleni. Pri nakupu in izbiri oblačil pa imajo največ besed starši in pri nekaterih tudi zaposleni. Ostale osebne pripomočke si v manjši meri kupujejo sami, zanje poskrbijo zaposleni oziroma starši. (Pri uporabnikih, ki živijo v stanovanjskih skupinah si obleko največ izbirajo in kupujejo sami ob pomoči drugih, pri tistih, ki živijo doma, pa v glavnem starši izbirajo in kupujejo obleko.)

Vsi imajo svojo omaro, kamor lahko shranjujejo svoje stvari, nimajo pa svojega predalnika, ki bi ga lahko zaklenili. (Slednjo možnost ima dve tretjini zajetih uporabnikov v zavodih, polovica uporabnikov, ki živi doma in tretjina tistih iz stanovanjskih skupin.)

Primerjava odgovorov naših uporabnikov z odgovori ostalih uporabnikov kaže razlike, ki so pogojene tako s starostjo uporabnikov, kjer so naši uporabniki v povprečju najmlajši, njihovim bivanjem (med vsemi vključenimi jih živi doma toliko kot v zavodih), kot tudi stopnjo njihove samostojnosti (17% vseh vključenih živi v stanovanjskih skupinah oziroma stanovanjih).

Kljub različnim načinom izražanja potreb in želja pa odgovori vseh odraslih uporabnikov nakazujejo želje in potrebe po neodvisnosti, samoodločanju, možnosti izbire in s tem tudi potrjujejo, da je prava pot razvoja zavodov razvoj z različnimi oblikami dela in različnimi programi ter njihova naravnost k posamezniku.

Vsi, razen enega, so potrdili, da gredo na delo vsak dan. Širše so delno, ostalih 10 pa zelo zadovoljnih z delom. Za delo dobijo redno plačilo v gotovini, o trošenju denarja pa je 10 navedlo, da le občasno odloča. (Iz ostalih ustanov navaja redno plačilo le 58% uporabnikov, najbolj sigurno plačilo pa je pri tistih v stanovanjskih skupinah.)

Svoj prosti čas redko izkoristijo za obisk kina ali gledališča, v društva niso vključeni, večina se tudi ne srečuje z vrstniki iz okolja. Ta srečanja so pri redkih v domačem kraju. (Ostali uporabniki najpogosteje navajajo vključenost v društvi Sožitje in Sonček.)

Trije uporabniki imajo hobije zbiranja stvari in igranja na instrument, pet se jih ukvarja s športom do 2x tedensko. (Ukvarjanje s športom je prisotno pri polovici drugih uporabnikov.)

Dve tretjini vprašanih ima prostor, kamor se lahko umaknejo, da so sami. Prav toliko jih zatrjuje, da imajo ljubljeno osebo, manj pa jih meni, da so tudi sami ljubljeni.

Znanja o ljubezni in spolnosti ima manj kot polovica vprašanih in je pridobljeno od zaposlenih, pri dveh pa tudi od staršev -mame. (Drugi uporabniki so ta znanja pridobili tudi na seminarjih društva Sožitje in pri zunanjih predavateljih.)

Na vprašanje, kaj si še želite?, je odgovorilo 11 vprašanih, odgovori pa so različni in iskreni: želim si na morje; da bi bil več doma; več igrač; igrače kocke; da bi več smučala, imela svoj računalnik in igrice; imel bi svojo sobo, radio, tv, kopalnico, tuš, WC, računalnik; da bi mi doma kupili nov sintisajzer, da bi hodil dvakrat tedensko v bazen; imela bi pisalno mizo v sobi; imel bi nov avto in nov zavod; nov zavod, nogometno igrišče in igrišče za odbojko in rokomet.

(V odgovorih ostalih uporabnikov so se najpogosteje izražale želje, povezane z bivalnimi in delovnimi pogoji, nato želje po različnih aktivnostih, sledijo želje po denarju in večjem zaslužku, po ljubezni, partnerskem življenju ter ustvarjanju družine, želje po prijateljstvu in želje v zvezi z domom.)

Na vprašanje, kaj bi spremenili v zavodu? pa je 10 naših uporabnikov odgovorilo z naslednjim: šla bi v drugo skupino in ne v delavnico; raje bi pisala kot delala v delavnični mi všeč glasba v delavnicah; šel bi v drug zavod za mizarja; vedno bi ostal v zavodu; nimam rada, da je ponoči tema v sobi, ker me je strah; moti me druga deklica v skupini; ne prenesem dveh fantov v skupini; nimam rad, če me kdo krega; zamenjal bi tovariša, ker ni prijazen do mene.

Jožica GRUBELNIK

UTRINKI

NAŠE LÉPĚ MAMICE

OTRINKI

FRANCI

SEM FRANCI KOPRIVC. LETOS
MAJA SEM BIL 25 LET STAR.
ZELO RAD PIJEM KAVO IN
VROČO ČOKOLADO. ČE IMAM
50 TOLARJEV, GREM NA AVTO-
MAT V JEDILNICI.

OTRINKI

MITJA

Sem Mitja But. Letos avgusta
bom star 23 let.
Zelo sem vesel, ko vsako leto
junija dobim nove Stopinjice.
Doma jih pogosto listam in
berem.

Skupina VDOC - Vas zanima, kdo smo mi - pesem ta kaj odgovori:

Metka naša vedno za druge ima
skrb, saj večkrat govori:

Kaj pa Lola?, Kaj pa
Muhan? - vsi tuširati!

Jaz pa pravim:
Najprej si ti, - potem so,
pol - ostali vsi!

Darko rad kliče: Ata, Ata...
- večkrat čez dan
tudi takrat, ko je zaspan.

Andrej nosi posodo od malice
nazaj in si dela postaje,
jaz pa ga vprašam:
O, le zakaj?.

Tomaž se z vodo rad igra,
vsaka mlaka, bi mu prav prišla.

Dolores rada stoji in si ogleduje,
in Tomaža - potiska v stran,
če je preveč - razigran.

Matjaž je srečen,
ko na stolu sedi;
in se mu domača glasba vrti.

Loli je najboljša igranja
iz papirja narejena - pahljaka.

Dušan rad ponoči za otroke skrbi
jim žvižga in ploska, ko mu

zaspati ni.

Draga ZALOŽNIK

*Brez konkurence
je SREČKO pri
odraščanju umazanega
perila in smeti.*

*Pri izdelovanju gajbic
je TONČI
nenadomestljiv.*

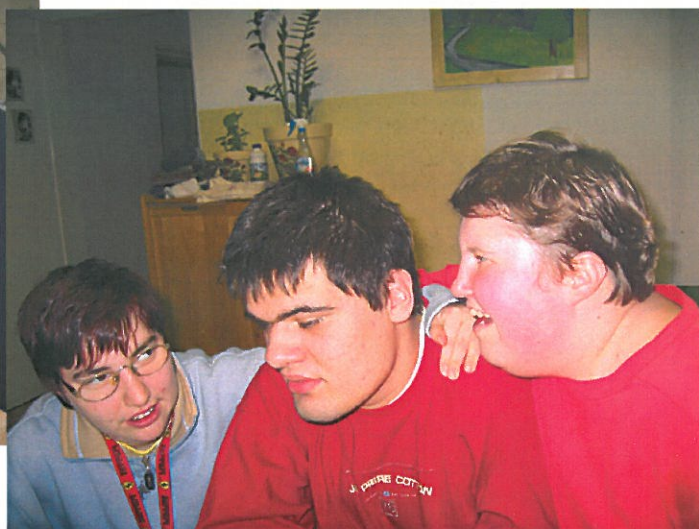

*ČDRAZD zelo rad
podarja nasmeh.*

Kje so fantje iz OUD B (delavnice) res dobri?

BOČDAN obvlada sestavljanje puzzlov.

DENIS je glavni pri osvajanju deklet.

STOPINJICE 16 - Glasilo Zavoda za usposabljanje in varstvo Dobrna - Junij 2004

Zbrala in uredila: prof. Lidija HRNČIČ - TOMINŠEK

Tisk: EUROGRAF d.o.o., Štrbenkova cesta 6, 3320 Velenje

Končna obdelava: ASTERISK grafični inženiring, Bojan KRAJNC s.p.,

Ul. Bratov Dobrotinškov 8, 3000 Celje, 041/311 871